63ste Jaargang No. 5145 | DAGBLAD | Donderdag 26 Juni 1947

AMIGOE DI CURAÇAO

Dit dagblad verschijnt dagelijks behalve 's Zondags. Abonnementsprijs Bonaire en Curaçao 2 gld.; Aruba 2.50 gld.; Bovenwinden, Suriname 2.50 gld.; en het buitenland 3 gld.

REDACTIE: Tel. 1858; P. bus 8 Willemstad. Conscientiesteeg 27

Uitgeefster en Administratie: Conscientiesteeg 29, telefoon 1550; Postbus 80, Willemstad N.W.I. Voor Aruba: J. B. Croes, Postbus 15, Oranjestad; te 38

President de Nicola trad af maar werd herkozen.

De ministers arriveerden in Parijs.

U. N. O. is 2 jaar.

AFGETREDEN.

Het voorlopige hoofd van de Italiaanse staat president de Nicola, heeft zijn ontslag bij de kamer ingediend. De voorzitter van de kamer bracht deze boodschap over. In het schrijven van de president staat te lezen: „Mijn gezondheid gebiedt mij absoluut nog enige functie waar te nemen."

Hij is nu 69 jaar oud en twijfelt eraan zijn plicht nog te kunnen doen zoals hij dat zou hebben verlangd. De vergadering werd onmiddellijk tot morgen verdaagd nadat men een hoera had uitgebracht voor den president. Morgen moet men een nieuwe president gaan kiezen, ofschoon e naturlijk nog niet is uitgesloten dat men de Nicola alsnog zou vragen aan te blijven. Andere candidaten zijn de oud premiers, Ivanoe Bonomi; Franxiscus Xaverius Nitti en Victor Emanuel Orlando. De Nicola zeide nog dat hij hoopte dat Italië de moeilijkheden te boven zal komen en spoedig het tijd van offers voorbij zal zijn (Rome, (AP) 25.6).

TOCH WEER DE NICOLA.

De kamer stemde toch weer voor de Nicola als plaatsvervangend President hij 405 stemmen van de 431 stemmen. Er zijn nog geen aanwijzigingen of het zal aannemen, gisteren toch liet hij weten dat hij vanwege zijn gezondheid de functie niet langer kon waarnemen, hij is nu 69 jaar oud (Rome, (AP) 26.6).

MOLOTOV IN PARIJS.

Molotov kwam per vliegmachine in Parijs aan voor de conferenties met Bevin en Bidault, hij was vergezeld van Alexander E. Bogomolov de Russische gezant in Frankrijk, di eop bezoek was in Moskou. Bidault ging hem op het vliegveld le Bourget begroeten. Later op de dag zal ook Bevin aankomen. Morgen zal men de conferenties over het plan Marshall aanvangen. Ofschoon men in Britse en Franse kringen gelooft, dat Rusland aan het plan mee zal doen, was toch de commentaar in de Pravda van gisteren toch weer allesbehalve bemoedigend. Ook de Russische gezant in Londen Zarubin kwam naar Parijs om de conferentie mee te maken (Parijs, (AP) 26.6).

PLAN MARSHALL.

Op het congres van de Franse communisten in Stassburg, verklaarde de leider Maurice Thorez, dat volgens hem de bedoeling van het plan Marshall schijnt te zijn om in Europa een Westelijk blok te vormen zodat dit werelddeel in tweeën gesneden zal worden. Franse politieke waarnemers op dit elfde nationale congres van de communisten aanwezig, verklaren dat deze uitspraak van groot belang is. Men meent hierin 'n echo te zien van de gedachten der Russen en zo zal dan ook misschien de gedachtengang van Molotov zijn als men Vrijdag in vergadering te Parijs bijeenkomt.

Thorez had critiek op het plan Marshall omdat het volgens hem een liquidatie is van de Duitse herstel pogingen en omdat in dit plan Duitsland op dezelfde manier behandeld wordt als Frankrijk en de overige slachtoffers van de agressie van Hitler. Hij beschreef het plan als een valstrik voor de westelijke mogendheden van Europa.

Wel gaf Thorez toe dat Frankrijk de hulp van Noord-Amerika niet ontberen kan, maar het land is er natuurlijk niet naijverig op om toch niet zijn onafhankelijkheid te verliezen. Letterlijk zeide hij: „Wij zijn tegenwoordig voorzichtig met alle plannen. Ook die plannen die prachtig eruit zien en ook zelfs als de agressieve toon van president Truman weer wat verzacht wordt door de morele beschouwingen van generaal Marshall (Stassburg, (AP) 25.6).

LAKE SUCCESS.

Een der organen van de Verenigde Landen nl. de militaire stafcommissie zal moeten beginnen met het moeilijkste probleem van het jaar, nl. de oprichting van een wereld politiemacht tot handhaving van de vrede op de wereld (Lake Success, (AP) 26.6).

WINST MARGE GESTEGEN

Het winstsaldo van de „Venezuela Oil Concessions Limited" bedroeg in het jaar 1945 **£ 768.322** en in het jaar 1946 **£ 1.012.942.** Dit is een grote vooruitgang (Aneta 26.6).

MEMORANDUM AAN DE PALESTINA COMMISSIE.

De huidige Palestina regering heeft vandaag aan de Verenigde Landen commissie laten weten, dat de administratie over Palestina in principe er van uitgaat dat Palestina noch een Joodse noch een Arabische staat is.

Men beschouwt het als een land waarin twee volkeren wonen die beiden op het bestuur moeten kunnen rekenen. Men heeft een 14 bladzijde lang memorandum aan de Palestina commissie overhandigd, waarin men een verslag geeft van het 27 jaar lange bestuur dat de Britten over dat land hebben uitgeoefend (Jerusalem, (AP) 25.6).

GROMYKO SPREEKT IN PLAATS VAN STALIN.

Ter gelegenheid van de tweede verjaardag van de ondertekening van het Handvest der Verenigde Landen zullen de leiders der grote vier mogendheden via de radio tot de wereld boodschappen richten. Daar Stalin geweigerd heeft hieraan mede te doen, zal Gromyko in zijn plaats spreken (Aneta, 25.6).

VOOR HET MILITAIRE PLAN.

Eisenhower en admiraal Nimitz kwamen in het congres voor het huis van afgevaardigden verklaren, hoe noodzakelijk het plan is om de geheel bewapening van het werelddeel Amerika van een hoofdland te laten uitgaan. Bij degenen die ook het plan kwamen bepleiten was ook Patterson en Forrestal. Forrestal heeft enige dagen geleden reeds zijn ideeën uiteengezet.

Eisenhower verklaarde, dat de samenwerking vooral tussen Amerika en Canada noodzakelijk is daar de eerste slag die de vijand door de lucht zou trachten toe te brengen, de industriële centra bij de grote meren zullen zijn. En, ofschoon wij niet voorzien dat Zuid-Amerika slagveld zal worden in de komende oorlog, bleek Eisenhower een voorstander van een militair plan voor geheel het werelddeel. De Afgevaardigde Jonkman uit Michican (een republ.kein) stelde den chef van de Amerikaanse strijdkrachten verschillende vragen waarop Eisenhower verklaarde, dat hij Zuid-Amerika niet als toekomstig slagveld van de wereld ziet.

STAKING IN CARACAS.

Men kon geen ochtendblad krijgen in Caracas daar de krantenleurders in staking waren gegaan. De bond van de krantenleurders verzocht geen kranten meer te verkopen voordat het blad „La Esfera", waar een conflict is de eisen van de leurders inwilligt. Door deze staking worden de 8 dagbladen van Caracas getroffen (Caracas, (AP) 25.6).

VOOR ITALIË.

Marshall maakte bekend, dat Amerika 31 handelsschepen aan Italië zou willen overdoen om dit land weer op de been te helpen. Hij vertelde dit op een persconferentie dat onder de huidige wetgeving die bij het congres in behandeling is, het mogelijk zal zijn, om achttien schepen aan Italië over te doen. (Er is tegenstelling in de getallen. — Red.)

Deze schepen zijn het overschot van de Libertyschepen die Amerika tijdens de oorlog heeft gebouwd (Washington, (AP) 25.6).

BRAND IN BRUSSEL.

Er brak een brand uit in het ministerie van onderwijs die de dood ten gevolge had van 17 personen van het personeel; 30 der employé's werden gewond. De brand begon Dinsdag (Brussel, (AP) 25.6).

NOGMAALS DE BRAND IN BRUSSEL.

Omtrent de brand op het Belgische ministerie van Onderwijs, seint Aneta:

Gisterenmiddag eiste een hevige brand in het Belgische ministerie van Onderwijs waar 500 employé's werkzaam zijn, 17 doden en 25 gewonden. (Deze getallen komen niet overeen met die van de AP Red.) 41.000 Dossiers zijn verbrand. De brand ontstond in een kelder alwaar een inrichting voor schoolfilms is (Aneta, 25.6).

OPSTAND IN PARAGUAY.

Het avondblad „Anoite" deelde mede, dat de rebellen in Paraguay de stad Pedro Juan Caballero omringen en reeds in de voorsteden aan het vechten zijn. Zij doen een poging om de stad weer van de regering terug te nemen (Rio de Janeiro, (AP) 25.6).

NORMAN ARMOUR.

Op de persconferentie vertelde Marshall ook nog, dat Norman Armour de eed als speciale assistent bij de secretaris van staat, tegen het eind van de maand zal afleggen (Washington, (AP) 25.6).

RUSLAND EN CHINA.

Het ministerie van buitenlandse zaken van China heeft een lang wit boek uitgegeven, waarin de houding van de Russen in Dairen en Port Arthur wordt uiteengezet. De Russen worden erin beschuldigd de controle van Chinese zijde over deze plaatsen in de weg te staan te belemmeren (Nanking, (AP) 26.6).

BEZOEK.

De president van Chili kwam te Porto Alegre aan.

MEVROUW PERON.

Uit Rome bericht men, dat het uitstel van het bezoek van Mevrouw Peron aan Londen, te laat kwam voor de ochtendbladen. Men kwam uit met grote koppen op de voorpagina en artikelen om haar welkom te heten. Zij wordt daarin betiteld als een gezante van gratie en vriendschap (Rome, (AP) 25.6).

TEGEN FRANCO.

In het parlementskringen en in vakbonden milieu's is er weer een streven om de diplomatieke en economische relaties met Franco te verbreken. Er wordt een conferentie voor gehouden over een maand (Londen, (AP) 26.6).

PAPIER-TEKORT.

De regering maakte bekend, dat de volgende maanden 15% minder papier aan de kranten gegeven zal worden (Parijs, (AP) 26.6).

GERIDDERD.

Gisteren sloeg de koning de onlangs tot gezant in Brazilië benoemde Neville Butler tot ridder in de orde van Sint Michael en Sint George (Londen, (AP) 26.6).

ZEGT HET MET BLOEMEN.

Een biezondere rede van Welter

Zijn opvatting over de Spaanse Koloniale politiek is veroudrd.

Ter vergadering van het Hoofdbestuur van de Koninklijke Vereniging „Oost en West" heeft de algemeen voorzitter, de heer Ch. J. I. M. Welter de volgende rede uitgesproken:

De toekomst ten aanzien van Indië is zo vol onzekerheden, dat niet gezegd kan worden, welke richting de zaken zullen nemen. Het ligt niet in de bedoeling om hier een politieke beschouwing te geven, dit past niet in het kader onzer vereniging. Immers, de doelstelling van „Oost en West" is volgens artikel 3 van haar statuten: „De betrekkingen van het rijk in Europa met de gewesten overzee te ontwikkelen en te versterken" en daartoe behoort ontwijfeld een versterking van de culturele banden en verhoudingen tussen Nederland en Indië. Dit geeft aanleiding om even een terugblik te slaan op de geschiedenis en enkele historische beschouwingen naar voren te brengen.

Het kenmerk van ons volk is, dat het ways in van elke inmenging in de culturele- en gedachtenstromingen van andere volken. Van huis uit zijn wij geneigd om respect te hebben voor het cultuurleven van volken, met wie wij te maken hebben. Zo was en is het ook met de volkeren in Indië. Dit is nog versterkt, doordat de basis van de aanvang commercieel is geweest. Onze voorouders zijn niet naar Indië gegaan om de volkeren ginds onze staatkundige instellingen op te leggen. Zij kwamen om handel te drijven en geld te maken. Dit is het karakteristieke verschil met de Spanjaarden in Zuid-Amerika. De Spanjaarden kwamen „voor God en voor Goud". Ze kwamen om de landen te onderwerpen, in te lijven in het grote Koninkrijk Spanje en om het, volgens hen, enig ware geloof te brengen.

Typerend is de houding van de grote Spaanse veroveraar Cortez. Deze bracht een notaris mede op zijn veroveringstocht, die middels een notariële acte aan de volkeren bekend moest maken, dat zij zich aan de Keizer-Koning Karel V moesten onderwerpen en het geloof moesten aanvaarden, bij niet-voldoening waarvan, de gevolgen voor hun rekening waren.

De Spanjaarden hebben hun heerschappij op de meest hardvochtige wijze gevestigd. Daar kwam nog bij, dat men in Mexico een hoog had met maatschappelijke en godsdienstige instellingen, die in de ogen van de vreemdelingen wel duivels moesten lijken. Men denke slechts aan de talloze mensenoffers, die een deel uitmaakte van het maatschappelijk-godsdienstig stelsel. De andere Spaanse veroveraar Pizarro vond in Peru godsdienstige en maatschappelijke instellingen, die op veel hoger niveau stonden en konden doen denken aan een mild afgestemd communisme. Toch heeft hij alle sociale en godsdienstige instellingen vernietigd en aan de volken de nieuwe godsdienst opgelegd, hun oude tempels neergehaald en vervangen door kathedralen. Dit alles moet men nu vergelijken met wat de Nederlanders in Indië gedaan hebben. Toen Coen Jacatra stichtte, schreef hij de beroemde brief aan de Heren XVII, waarin hij zijn plannen uiteen zette en verslag deed van het werk te Jacatra verrichte werk. Hij sprak de hoop uit, dat zij hem door het zenden van geld, schepen en troepen zouden steunen en schreef daarbij: „Voet en dominie hebben wij nu gekomen op het eiland Java. Een goed deel van het volkrijkste land en de visrijkste zee is nu Uwe; ziet en consdereert toch wat een goede couragie vermag". De bewindhebbers in Nederland voelden hier maar matig voor en nog lange tijd bleef de tegenstelling bestaan tussen de mannen ginds, die een groot Nederlands Rijk wilde opbouwen en de bewindhebbers hier, die alleen maar handel wilde drijven. Tenslotte hebben de mannen in Indië het gewonnen.

De bevolking werd onberoerd gelaten door de geestelijke stromingen van het Westen. Zij werd gelaten in haar magisch-mystieke levensopvattingen, die zelfs door de Islam slechts oppervlakkig werden beroerd. Daarop is pas in de 20e eeuw inbreuk gemaakt. In de eerste plaats door het onderwijs op Westerse grondslag en door zending en missie. De eerste systematische bevordering van het onderwijs dateert pas van het begin dezer eeuw. Nadien is de grote bloei gekomen. Op het ogenblik zijn er 20.000 volksscholen en 1500 scholen van hogere geleding, die toegang verlenen tot het universitair onderwijs.

Toen wij aldus de inheemse bevolking in de gelegenheid hadden gesteld te leren lezen, stuitte men op de moeilijkheid, dat er niets te lezen was. Er waren wat oude koningsverhalen en veelal mondeling overgeleverde delen uit de Mahabarata en Ramajana, maar er was eigenlijk geen literatuur. Toen zijn wij begonnen met het experiment van het creëren van literatuur. Talrijke Hollandse en buitenlandse romans werden vertaald in inheemse talen en in honderd-duizenden exemplaren verspreid. Ook een volksalmanak werd uitgegeven, geïnspireerd op de Enkhuizer almanak. Door dit alles werd de bevolking toegankelijk gemaakt voor het geestesleven van het Westen. De eerste intiemere aanraking met het Westers denken dateert dus slechts van 40 jaren terug, en het is de onvergankelijke verdienste van het Nederlands gezag geweest, dat 't dit tot stand bracht, zonder dwang, zonder wilsoplegging.

De zending en de missie hebben op dezelfde manier getracht de Oosterse, magisch-mystieke levenssfeer te verbreken. Met het brengen van Christendom ging gepaard verzachting van zeden en het indringen van de Westerse cultuur. Deze volgde min of meer uit de verte de vestiging van het Nederlandse gezag, want slechts daar konden beiden hun werk aanvangen, waar het gezag gevestigd was. Dit is pas een veertigtal jaren geleden gebeurd, behoudens een paar uitzonderingen.

De kroon op ons streven om het Westers cultuurleven ingang te doen vinden in de Oosterse, magisch-mystieke sfeer was de instelling van het hoger onderwijs. Het is stellig een van de belangrijkste problemen, die zich voordoen, de invloed na te gaan van ons stelsel van hoger onderwijs, dat zijn wortels vindt in de Griekse wijsbegeerte, het Romeinse recht en de Christelijke leer, op geesten, die atavistisch beheerst werden door een animistisch-magische gedachtenwereld. Daar de oudste instellingen van het Westers hoger onderwijs eerst uit de eerste jaren na 1920 dateren, is haar invloed nog te kort

het nieuws van vandaag

De nieuwe volkerenbond, Instituut van de Verenigde landen is jarig twee jaar geleden heeft men in San Francisco het handvest getekend, daar kwamen de afgevaardigde één voor één hun handtekening plaatsen.

De UNO, de verenigde landen twee jaar oud!

Het instituut heeft reeds geschiedenis gemaakt.

Er was al heel spoedig de kwestie Iran, terwijl in de veiligheidsraad de atomaire kwestie beroemd werd. De Balkan kreeg een aparte commissie terwijl ook Palestina bestudeerd gaat worden.

Veel komt naar voren, dat buiten de verenigde landen om al'es toch nog los van dat instituut geregeld werd. Zie maar: het congres in Parijs waar de assatelieten een vredesverdrag ter ondertekening thuis gestuurd kregen, de conferentie in Moskou, met de voorbesprekingen in Londen, de conferentie van morgen in Parijs, dat alles is van een enorme importantie en speelt zich eigenlijk buiten de verenigde landen af. De secretaris generaal sprak er zelf over en Lie meende toch dat de hulpactie van Marshall dan toch zou moeten gaan via de organisaties van de Verenigde Landen. De hulpactie van Amerika aan Griekenland en Turkije ging ook niet via de Verenigde Landen en dit maakte de Russen razend. Er zijn in Amerika zelfs stemmen opgegaan, om dit instituut maar af te schaffen, een Bisschop zelfs sprak er over, daar het toch Rusland maar kans zou geven om de wereld in moeilijkheden te brengen.

Wilson richtte in Versailles de eerste volkerenbond op in Genève doch Amerika wilde er niets van weten, nu is het instituut van de Verenigde Landen in Amerika geboren, vandaag twee jaar geleden in San Francisco, en heeft men in Lake Success de kantoren ondergebracht.

Het volk van New York zou niet houden al die diplomaten in de stad te zien, er zijn maar steeds feesten, en ze hebben mooie auto's, doch het is ook een publieke attractie meer als b.v. Gromyko weer eens een rede houdt, dat is natuurlijk echt iets voor al'e highschool-bezoekers en bezoeksters.

Samenwerking ziet men als bitter noodzakelijk, doch twee jaar geleden was de tegenstelling Oost tegen West nog niet zo sterk, de conferentie van Parijs kan misschien de band wat aanhalen, doch het is moeilijk zaken doen, als men achterdocht heeft.

In Italie heeft men de president de Nicola die toch heus wil aftreden nog maar eens gekozen. Wat is dat toch? Gebrek aan geschikte candidaten? Sommige leiden liep heel langzaam om hun stem uit te komen brengen. Men zou 'n boek kunnen schrijven, hoe de mensen in deze tijd hun afkeuring laten merken, stakingen, demonstraties, urenlange zittingen (senator Taylor zit boterham te eten net als Maal, zie Time van heden) langzaam lopen, als je moet stemmen enz. enz. De ontevredenen weten niet wat ze moeten uithalen, om te laten zien, dat ze geen gelijk kunnen krijgen.

Marshall's plan komt in Parijs ter tafel. Vandaag arriveren de ministers de journalisten zullen wel weer verslaan, „wat de ministers hardop denken", om met Bevin te spreken over die lastige lui.

Nieuws van Nederlands Indie

DE STUDIEREIS SCHOUTEN—BRUINS SLOT.

De uitnodiging, die de antirevolutionnaire leden van de Tweede Kamer Schouten en Bruins Slot van de Indonesische Protestanten in de Republiek kregen om een bezoek aan Djokja tebrengen, werd afgeslagen. De heer Schouten verklaarde volgens „Trouw" tijdens een openbare vergadering te Batavia:

„Wij hebben inderdaad een invitatie ontvangen om in Djokja te komen spreken met Christen-republikeinen. Daarop hebben wij volmondig geantwoord: „Ja, direct". Maar daar zit meer aan vast. Om in Djokja te komen, moeten we een pas aanvragen bij de heren van de republiek. Dat doen we nooit. Als hier passen uitgereikt moeten worden, dan willen we die ontvangen van de wettige overheid" (Daverend applaus).

„Het Parool" merkt op, dat voor een bezoek aan de Republiek in het geheel geen paspoort nodig is.

„Zij hadden er blijkbaar geen behoefte aan om zich met eigen ogen er van te overtuigen, dat de gruwelverhalen, die zij zelf voortdurend in omloop helpen brengen over de Republiek, niet helemaal met de werkelijkheid in overeenstemming zijn."

(R.V.D.)

REIS MINISTER HAMELINK UITGESTELD.

De heer Hamelink, minister van financiën van de Staat Oost Indonesië, zal heden niet meer naar Nederland vertrekken, doch wordt morgen uit Makassar te Batavia verwacht. Zijn reis naar Nederland is uitgesteld en een vertrekdatum is nog niet vastgesteld. (Aneta, 25.6).

LUCHTVAARTCOMMISSIE.

Hedenochtend vertrok uit Batavia de regeringsluchtvaartcommissie naar Nanking om aldaar te onderhandelen over het sluiten van een overeenkomst tussen de Nederlandse regering en China (Aneta, 25.6).

geleden gevestigd, dan dat men nu reeds anders dan oppervlakkige resultaten zou kunnen vaststellen. Het is zeer te betreuren, dat de bestudering daarvan door de tegenwoordige tijdsomstandigheden niet ter hand genomen kan worden.

Een andere indruk op het gedachtenleven van de Inheemse bevolking was het hele bestuurstelsel. Dit botste tegen de enigszins indolente, contemplatieve levenshouding van de volkeren in het Oosten. Ons bestuurstelsel, dat accuraat was en allerlei plichten eiste, was in flagrante tegenstelling met de hele levensopvatting van het Oosten. Het heeft orde en regelmaat gebracht, die eigenlijk vreemd zijn aan de Oosterse mentaliteit. „Accuracy is abhorrent to the oriental mind", schreef de grote kenner van het Oosten, Lord Cromer. Ons bestuurstelsel had diepe invloed op die hele samenleving, die gewend was aan een zekere geest van onverschilligheid en gelatenheid.

Nog een andere factor, die een belangrijke invloed heeft gehad op de cultuur in Indië, was de Nederlandse vrouw. Door haar werd het cultureel niveau van de gehele Westerse samenleving in Indië verhoogd en die oefende een weldadige invloed uit op de Inheemse omgeving. De Nederlandse vrouw is de draagster bij uitnemendheid van de Nederlandse beschaving geweest. Haar stijl en wijze van leven inspireerde de Inheemse maatschappij, met name wat betreft het gezinsleven en de instelling van monogame huwelijken, waardoor de opvoeding van de kinderen beter tot haar recht kon komen. Ook deze invloed dateert van niet meer dan ten hoogste 30 jaren.

Jammer genoeg is door de laatste gebeurtenissen dit alles veranderd. De manier waarop wij getracht hebben om op zachte wijze onze cultuur in Indië ingang te doen vinden, is tenslotte toch heel wat aannemelijker dan die van de Spanjaarden. De Spanjaarden hebben de Zuid-Amerikaanse landen hun taal en godsdienst opgedrongen in de mate, dat thans Midden- en Zuid-Amerika doordrongen zijn van de Spaanse cultuur, de Spaanse taal en de Katholieke godsdienst. De methoden, daarbij gevolgd, kunnen echter niet onze bewondering hebben.

Aan onze methode, om langs de weg van geleidelijkheid, de bevolking de goede dingen van onze cultuur deelachtig te doen worden, moet naar Nederlandse opvattingen verre de voorkeur worden gegeven. Daarbij kan onze vereniging nuttig werk verrichten door verspreiding van literatuur, door het uitdragen van Nederlandse opvattingen en gedachten in de Indonesische wereld. Ik hoop, dat het onze vereniging gegeven zal zijn om aan de verspreiding van de Nederlandse invloed en beschaving in het gebied, dat eertijds de roemrijke naam droeg Nederlands-Indië, te blijven bijdragen."

CURAÇAO

WIE IS DE GELUKKIGE?

1e prijs	12568
2e prijs	2616
3e prijs	2867
4e prijs	6824

DE NIEUWE STAATSREGELING.

Studie gevraagd.

De nieuwe staatsregeling biedt veel materiaal voor hen die staatsrecht zouden willen studeren, het biedt echter ook veel stof tot praten.

De gezant in den Haag, wordt niet door de staten benoemd doch door de Koning, de staten stellen hun candidaten voor.

De gecommitteerden dragen meer verantwoordelijkheid, doch kunnen toch niet weggestemd worden menen we. Ontslag nemen kan ieder.

We hopen, dat er verschillende studiecommissies hun licht over dit ontwerp zullen laten schijnen, op de openbare behandeling van de staten hebben we niet veel hoop. We kennen dat instituut langer als vandaag. Laten zij, die niet aan actieve politiek mee willen doen, doch die de belangrijkheid van een wijziging in onze staatsregeling natuurlijk inzien de zaak bestuderen. Houden ze dan niet van de politiek daar het er zo vreemd bij toegaat, laat men dan toch zijn intellect in dienst stellen van het eiland, dat men lief heeft.

Ook wij stellen onze colommen gaarne open voor studieartikelen, daar ons eilandje daarvoor geen geschikte tijdschriften kent.

DEPARTEMENTALE COMMISSIE.

Van officiële zijde bericht men ons dat de leden van de departementale commissie, t.w. de heren Friedericy, Bot en Lijsen hun verblijf op Curaçao met een paar dagen hebben verlengd, teneinde in de gelegenheid te zijn de openbare behandeling in de Staten van het wetsontwerp tot wijziging van de Curaçaose staatsregeling bij te wonen.

Deze behandeling in de staten zal vermoedelijk begin volgende week plaats vinden.

STEMRECHT.

Er is natuurlijk veel belangstelling voor de wijziging in de nieuwe staatsregeling, waarvan wij gisteren reeds uit de memorie van toelichting de voornaamste stukken haalden, nl. de inleiding, die een overzicht over wat er achter ons ligt (en wat voor een tijd was dat!) en die in het tweede hoofdstuk beknopt de punten van wijziging weergeeft.

Het gaat niet aan vandaag reeds met critiek los te komen, zoals sommigen dat misschien zouden wensen. En zoals reeds gebeurde voordat het los kwam. Een punt waarover men ons inlichtingen vroeg was het stemrecht, wel aan alle mannen die hun 23ste jaar vervuld hebben komt het stemrecht toe.

Hoe is de wereld veranderd sinds we heftige vergaderingen zagen in de staten-generaal over de wijziging van 1932, en om recentere geschiedenis aan te halen, hoe is de wereld veranderd sinds het grote kabaal om de lichte wijziging die Gouverneur Wouters bracht langs de wet van gelijkelidelijkheid!! Hoe wordt nu de actie tegen die man vreemd, hoe ziet men het nu toch wel in een ander daglicht, ook als men rapport Ellis naleest over niet principieel stemmen.

De vrouwen kunnen het krijgen doch dat moet dan verder hier op Curaçao maar geregeld worden. Durfde men niet neen zeggen, is dit de uitweg? Maar neen vandaag nog willen we geen critiek geven, het zou kunnen zijn dat we na rijp beraad spijt van onze woorden zouden krijgen.

Ofschoon het de man eert die ongelijk weet te erkennen, mocht de groep van anti-Wouters mensen dat eens toegeven.

DERDE EEUWFEEST WORDT 30 JUNI INGELUID.

Maandag wordt het derde eeuwfeest ingeluid. Wat voor eeuwfeest?

Maandag 30 Juni zal het 299 jaar geleden zijn, dat Spanje op de vrede van Munster op 30 Juni 1648 zijn handtekening plaatste onder dit verdrag, waarbij Spanje er genoegen meenam, dat Curaçao bij Holland zou behoren en waarin de inname van 1634 als een voldongen feit werd aangenomen. Nog rond 1700 horen we van plannen der Spanjaarden, om dat eiland weer te heroveren, doch hierop 30 Juni 1648 waren zij gedwongen de afstand te tekenen.

De vrede van Munster was van geweldige betekenis voor Europa. Voor Curaçao was het ook van importantie, in het „destino" van Curaçao is die datum 30 Juni van grote betekenis geworden.

WORDT HET BROOD OP CURAÇAO GOEDKOPER?

Meel voor Nederlands West Indië.

Washington — De Amerikaanse graanallocaties voor Augustus wijzen 1500 longton aan voor Nederlands West Indië (Aneta).

AANKOMST.

Morgen Vrijdag zullen per K.L.M. uit Holland terugkeren de Zeer Eerw. Paters A. Spekle en A. Volk. Ze keren na een vacantie van zes maanden naar Curaçao terug.

WIJKVERPLEGING.

23 tot en met 29 Juni: Zuster Poels, tel. 5172.

30 Juni tot en met 6 Juli: Zuster Kerkhoven, tel. 2341.

SCHEEPSBERICHTEN.

25 Juni 1947.

Lugano van Barranquila; Lugano naar La Guayra; Campero van New Orleans; San Juan naar La Guayra; Sta. Ana naar Pto. Cabello.

VERGIST MEN ZICH IN NEDERLAND?

Uit een blad dat in Nederland uitkomt, ontlenen wij het volgende:

Poststukken van en voor Nederlandse en Nederlands-Indische militairen in Nederlands West Indië.

1. Het bepaalde in do. 1/1947, punt 36, wordt ingaande 9 Juni uitgebreid als volgt:

Portvrijdom is mede toegestaan voor briefkaarten en brieven t/m 20 gram, afkomstig van Nederlandse en Nederlands Indische militairen verblijvende in Nederland, bij verzending per luchtpost **van Nederland naar Nederlands West-Indië**, voor zover de stukken bestemd zijn voor Nederlandse en Nederlands-Indische militairen, hetgeen moet blijken uit het adres, dat tenminste de volgende gegevens moet bevatten: rang, naam, onderdeel, plaats van bestemming.

2. De desbetreffende stukken moeten op de adreszijde tevens zijn voorzien van de volgende aanduidingen betreffende de az: boven het adres Militair; in de linkerbenedenhoek van het adres: rang, naam en voorletters, legernummer, onderdeel en handtekening.

3. De postadministraties van Curaçao en Suriname hebben eveneens vrijdom van port toegestaan aan in Nederlands West-Indië actief dienende militairen voor de verzending per luchtpost naar Nederland van briefkaarten en brieven t/m 20 gram.

4. Met ingang van dezelfde datum gelden de volgende bepalingen betreffende verlaagd port **voor stukken, bestemd voor Nederlandse en Nederlands Indische militairen, verblijvende in Nederlands West-Indië.**

a. **Per luchtpost.**

Brieven t/m 20 gram en briefkaarten kunnen worden verzonden tegen binnenlands tarief, mits het adres tenminste de volgende gegevens bevat: rang, naam, onderdeel, plaats van bestemming. Voor brieven boven 2 gram en voor andere stukken gelden de gewone tarieven.

b. Per zeepost.

Brieven zwaarder dan 20 gram (insluiting van goederen verboden) en gedrukte stukken tot en met 2 kg. kunnen worden verzonden tegen binnenlands tarief. Voor de verzending van andere stukken en voor postpakketten gelden de gewone tarieven.

De op Curaçao dienende militairen delen ons mede, dat dit in tegenstelling is met de waarheid. „Wij mogen per week slechts twee brieven naar Nederland sturen, welke brieven de nodige lijdensweg moeten volgen, alvorens op de plaats van bestemming te komen."

RECITAL VAN COTÉ VANDERMARK.

Begeleid door V. S. Noorduyn—Keith.

Beiden, zowel de pianiste als de zangeres hebben gisterenavond in „Roxy" een uitstekend kunstwerk gebracht en het talrijke publiek een genotvolle avond bezorgd.

Bizonder mooi waren de zacht, en teergevoelige passages van verschillende liederen en de zangrijke zeer fijne pianobegeleiding.

Wij weten niet wat meer te bewonderen: piano van de zang of de zang van de piano.

Buitengewoon was het steeds volkomen samensmelten van zang en piano. Niet een eenvoudig harmonisch samenklinken; maar een gevoelig overeenstemmen van zang en begeleiding, vormend een prachtig geheel.

Daar moeten een lange en ernstige studie en veel moeizame repetities aan vooraf zijn gegaan.

Toen ik mijn mening hieromtrent aan iemand uitte, gaf deze mij de verzekering dat er inderdaad dagen en weken lang gerepeteerd is, en de begeleidster zeer veel tijd daaraan heeft besteed.

Deze moeite is rijkelijk door een groot succes beloond.

Uit de onovertrefbare meer dan 6000 liederen van Schubert is een fijne keuze gedaan.

Bij het eerste lied kwam de artisticiteit van de zangeres bizonder uit. Bij de drie volgende hebben wij meer de techniek, en fijngevoeligheid eerst van de rechter-, daarna van de linkerhand bewonderd.

De crescendo's en decrescendo's van zang en piano waren schitterend en in het geestige lied van de Forelle werden de treffende dissonanten met prachtige oplossing krachtig en voortreffelijk aangeslagen.

De zang van dit laatste lied was ook zeer fijn, lief en aandoenlijk.

De klassieke romantiek van Brahms heeft ook indruk gemaakt. Er kwamen zeer mooie passages in. Vooral het pianissimo in het eerste lied was zeer fijn. Over het algemeen waren de lage en midden tonen mooier en zuiverder dan de hoge. Zeer opvallend en indrukwekkend was het samengaan van zang en piano in het derde lied van Brahms.

Na het eerste gedeelte (al was het wat erg duitsch!) ontvingen zangeres en pianiste een ware bloemenhulde. Het was te veel om te dragen. De gesloten vleugel werd er geheel door bedekt en versierd.

Ook na afloop van het tweede gedeelte werden beiden door twee dames grote prachtige bouquetten aangeboden.

In het tweede gedeelte waren de fijne liederen van Henri Duparc wel het meest boeiend en verheffend.

Hoe jammer dat deze grote componist slechts enkele jaren zijn biezondere talenten heeft kunnen gebruiken en zinsverbijstering hem lam heeft geslagen.

Gebed van **Van Brucken Fock** is zeer schoon en gevoelig zelfs smekend gezongen; maar met orgelbegeleiding komt het mogelijk meer tot zijn recht.

De overige liederen waren meer van guitige en vrolijke aard en vielen daardoor waarschijnlijk meer in de smaak van het publiek.

De uitvoering was ongetwijfeld zeer goed, maar de verdiensten van de ernstige liederen was groter.

Niet alleen uit de herhaalde applausen maar vooral uit het grote enthousiasme na het laatste lied, bleek de voldoening en dankbaarheid van het uitgelezen gezelschap. Er werd dan ook een keurige toegift gegeven.

Eén fout is er gemaakt, nl. het doven van de toch al geringe lichten in de zaal tijdens de uitvoering. Bij opera, voordracht en film moeten alle lichten op het toneel worden geconcentreerd; maar bij een liederenavond is dit niet gewenst. Het kunnen volgen van de verstrekte liedertexten is van groot belang. In de grote wereld wordt daarmee rekening gehouden, maar tot ons eilandje schijnt dat nog niet doorgedrongen.

R. B.

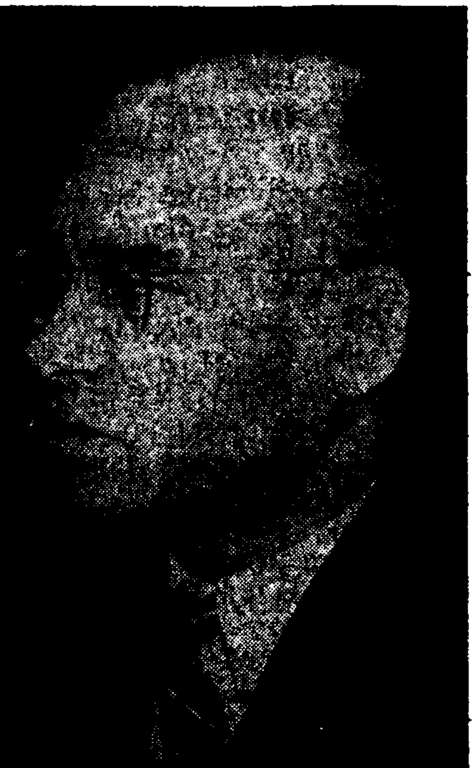
ONDERTEKENING WERELD HANDVEST DER VERENIGDE LANDEN.

26 Juni 1945 — 26 Juni 1947.

John Horris Sprockel van Curaçao gaf op Dinsdag, 26 Juni 1945, naar aanleiding van de ondertekening van het Handvest der Verenigde Landen de volgende verklaring:

Wat te San Francisco is verwezenlijkt voor de afhankelijke volken kan het beste gezien worden als de grootste gemene deler van alle opvattingen, wensen en verlangens van vijftig verschillende staten.

Het resultaat is vooral van belang als een uitleg van het wereldgeweten. Men verwacht algemeen dat alle inwoners van afhankelijke gebieden er hun

J. H. SPROCKEL

voordeel bij zullen hebben. Waar Nederland echter naar streeft voor de overzeese gebiedsdelen van het Koninkrijk overtreft ruim deze „grootste gemene deler". Het is een meervoud van deze deler.

Wat Curaçao betreft zal de invloed die van deze Conferentie uitgaat de verwachtingen, die reeds ten volle gewaarborgd zijn door de koninklijke belofte van December 1942 nog versterken. Deze immers was niets anders dan een verklaring van de algemeen aanvaarde politiek ten opzichte van de overzeese delen van het Rijk. Kort na de opening van de Conferentie heeft Dr. van Mook zo duidelijk het Nederlandse standpunt in deze woorden samengevat; „Wanneer de vereiste voorwaarden haar voltooiing naderen: politieke en economische stabiliteit, gemeenschappelijk staatsburgerschap, gemeenschappelijke taal en een verzekerde voortzetting van steeds beter onderlegde generaties, dan heeft de verwezenlijking van het zelfbestuur geen voogdijschapstelsel meer nodig.

Dan kan de vorm van een voortgezet en gelijkberechtigd deelgenootschap binnen eenzelfde gemenebest worden aangenomen of dat van een onafhankelijke natie. Dit zal even zeker gebeuren als de dag de nacht volgt."

Deze woorden zijn vol overtuiging. Dit is het geval met Curaçao. Gedurende deze lange jaren bleek duidelijk de nauwe verbondenheid met Nederland. Curaçao dat bijdraagt in de oorlogvoering naar volle vermogen en waar reeds jaren lang duizenden soldaten de vitale olieindustrie en de haven bewaken, heeft geen voogdijschap meer nodig.

De phase is reeds achter ons. De door Dr. Loudon gesproken woorden zijn reeds van toepassing voor Curaçao: „Het is glashelder: zoveel te groter het zelfbestuur des te inniger zullen de oude banden worden."

FILMS OVER WEST-INDIË.

Er zal een stichting in het leven worden geroepen, die ten doel heeft het maken van documentairefilms van de gebiedsdelen Suriname en Curaçao en het doen vertonen van deze films. Uit de baten die hieruit mochten voortvloeien, hoopt men t.z.t. nieuwe films te kunnen laten opnemen, waardoor de Stichting een permanent karakter draagt.

Promotor van deze aangelegenheid is Ds. G. Bos tot nu toe Hoofd van de Culturele Afdeling van „Nederlands Volksherstel", die vorig jaar in dit verband reeds West-Indië bezocht.

Tot de Stichting zullen als leden worden uitgenodigd in de eerste plaats de instellingen die financieel steun hebben gegeven of toegezegd, zoals de K.L.M., B.P.M., Billiton Maatschappij; daarnaast de Vereniging „Oost en West", het Indisch Instituut, het Ministerie van Overzeese Gebiedsdelen, vertegenwoordigers van de Gebiedsdelen Suriname en Curaçao en ten slotte Ds. Bos met de naaste medewerkers, die hem van den beginne af met het opstellen van deze plannen hebben geassisteerd.

Men hoopt in Juli as. met de opnamen te kunnen beginnen in Suriname, teneinde nog de komende oogst te kunnen verfilmen

HOOFT EN DE COMMUNISTEN.

In geheel Nederland werd het derde eeuwgetij van de dood van de grote schrijver uit de Nederlandse litteratuur herdacht, en ofschoon men reeds lang geleden beweerd heeft dat juist „het vieren van eeuwfeesten en meer van die personencultus, en teken zijn van een verval van ten beschaving", toch heeft men veel brio dat eeuwgetij herdacht.

In een krant der communisten zagen we ook een aparte bladzijde gewijd aan de nagedachtenis van die deftige aristocraat Hooft en we vroegen ons af hoe zal deze communisten krant de figuur Hooft gaan herdenken? De oplossing werd dit: de communisten vertelden het een en ander over Hooft en zijn Muiderslot enz., doch een groot artikel stond er naast over de sociale toestanden van de arbeiders in de dagen van de deftige aristocraat Hooft. Inderdaad handig gevonden. Het zou nog lang duren, dat Nederland zijn mooie sociale wetten kreeg, doch die kwamen niet van de communisten!

Huisvesting, vrouwenarbeid en kinderarbeid waren inderdaad slecht in die tijd, en weer stuiten we op dat wat men „onbegrijpelijk" noemt in onze voorouders, zagen zij het niet, ging het hun niet aan? Het is in ieder geval nog eerlijk van het communisten blad om er op te wijzen, dat de Middeleeuwen dan toch tenminste nog zijn gilden had.

Zien wij in onze tijd de sociale noden, of zal men ook van ons kunnen zeggen: „Wat vreemd, dat er door hen niets over gezegd werd", of zijn we helemaal zoo naief geworden dat we niet eens meer aannemen dat er nog sociale noden zijn op Curaçao? Is het ook onze opvatting: „Laat die mensen toch wonen in die krotten, ze zijn er immers toch gelukkig". Wat een onwaardig geluid, bah!

VERLOOFD

C. J. Althuis

en

Iv. C. D. ten Have

Curaçao 22 Juni '47

Enige en Algemene kennisgeving

WORDT PANG ATJOK SCHAAKKAMPIOEN VAN CURAÇAO?

Hedenavond kan beslissing brengen.

Heden 26 Juni wordt in Hotel Washington de tiende ronde verspeeld van het schaaktournooi om het schaakkampioenschap van Curaçao. In deze ronde spelen Kleyngeld en Pang Atjok, beide candidaten voor het kampioenschap, tegen elkaar. Wint Pang Atjok dan heeft hij 9½ punt met nog één partij te spelen tegen Lemmens. Kleyngeld daarentegen heeft dan 7½ punt met nog een partij te spelen tegen de Groot, dus kan hij niet meer dan 8½ punt behalen. In het tegenovergestelde geval, dus als Kleyngeld wint, beiden gelijk komen te staan met 8½ punt en kan de laatste ronde de beslissing brengen.

Winnen beiden in deze laatste ronde dan eindigen zij met gelijk aantal punten. Donderdag zullen dus beide spelers hun beste beentje voorzetten.

Bij het uitspelen van afgebroken partijen in het repetitielokaal te Emmastad op Maandag 23 Juni l.l., verspeelde Moron zijn pion voordeel, door een minder goede paard zet, terwijl hij later in het eindspel zijn paard moest offeren om pion promotie tegen te gaan. Het was toen nog een kwestie van enige zetten voor Pang Atjok om de overwinning te behalen.

Voordenhout won van Martinez en Kleyngeld won van Lopez.

Naam	gesp.	gew.	gel.	verl.	punten	Agebr. en Uitgesteld
1 Pang Atjok	9	8	1	0	8½	0
2 Kleyngeld	9	7	1	1	7½	0
3 Voordenhout	9	5	1	3	5½	0
4 Moron	8	4	2	2	5	1
5 Zonenschain	8	3	3	2	4½	1
6 Avis	8	4	1	3	4½	1
7 Lemmens	8	3	1	4	3½	1
8 Martinez	6	3	0	3	3	3
9 Lopez	8	2	1	5	2½	1
10 Araujo	8	1	2	5	2	1
11 de Groot	9	1	1	7	1½	0
2	6	1	1	12 Hudson	8	0

Met spanning zien wij de uitslagen van heden tegemoet.

Verdere partijen van vanavond zijn: de Groot — Araujo; Martinez — Lopez; Zonenschain — Hudson; Voordenhout — Avis; Moron — Lemmens.

De strijd om de derde plaats is ook nog niet beslist en moeilijk te voorspellen. Voorwaar een belangrijke schaakavond. De laatste ronde wordt gespeeld op Maandag 7 Juli in het repetitielokaal te Emmastad, waar ook de eerste ronde plaats vond.

Nieuws van overal

DE STAKINGEN IN AMERIKA.

De stakingen in de kolenmijnen als protest tegen de aanname van de Taft arbeidswet heeft zich uitgebreid over negen scheepswerven aan de Oostkust zodat het aantal stakers in die bedrijven nu gestegen is tot 262.000 arbeiders de staalmolens staat nu stil en ook de spoorwegen ondervinden moeilijkheden door de staking. Een zegsman van het C.I.O. de vakbond dat in negen Bethlehem Steel fabrieken een 40.000 arbeiders in staking zullen gaan er zal niet meer gewerkt worden aan een zestigtal schepen.

UIT ROME.

Na de uitslag van de verkiezing riep de voorzitter Terracini de Nicola uit tot voorlopig hoofd van de Italiaanse republiek. Persoonlijk zou hij naar het paleis gaan om het de Nicola te gaan mededelen.

Pietro Nenni de leider van de socialisten, die voor samenwerking zijn met de communisten had...... twee stemmen. Er waren nog een paar stemmen en negentien leden stemden blanco. Er zijn 555 leden, doch verschillende waren afwezig, nl. 124 leden.

De stemming was geheim en begon nadat eerst Terracini nogmaals zijn leedwezen betuigt had over het voornemen van de Nicola, om af te treden. Hij sprak van de droefheid daarover van geheel de kamer en geheel het land. De stemming nam twee uur in beslag. De naam werd afgeroepen en men moest komen stemmen het viel op dat sommige leden heel langzaam liepen.

De leider van de communisten Togliatti liep heel kwiek toen hij naar de stembus moest komen. De afwezige leden waren bijna allen rechtse leden (Rome, (AP) 26.5).

OP DE VOORAVOND.

Op de vooravond van de conferentie van Parijs ontving de wereld de verzekering, dat de regering achter het plan van Marshall staat seint John Hightower ons uit Washington, een AP-correspondent. Wel wees men op de commentaren op het plan van Marshall in zijn speech voor de Havard universiteit ontvouwt van zekere zijde (Washington, (AP) 26.6).

DE NICOLA NEEMT HET AAN.

Na een conferentie van twee uur lang hebben de verschillende partijleiders de Nicola bewogen niet tegen het verlangen van het land in te gaan en besloot de Nicola de taak van voorlopig president dan maar op zich te nemen (Rome, (AP) 26.6).

LAKE SUCCESS.

Ter gelegenheid van de verjaardag van de Verenigde Landen zullen Truman, Attlee, Ramadier, Gromyko en Tsjang Kai Sjek spreken. Men ziet dat er nog veel moeilijkheden zijn voor de jonge instelling, doch men verklaarde achter de instelling te staan (Lake Success, (AP) 26.6).

NOGMAALS DE NICOLA.

De Nicola werd door de voorzitter van de kamer geprezen om zijn hoge zin voor het burgerschap. De Nicola zal een rustkuur houden in Napels, hij zal wel nog even voor een paar dagen naar Rome terugkeren om aan te zitten aan een diner met Mevr. Peron (Rome, (AP) 26.6).

KOREA.

Alle kranten uit Europa hebben het over de tegenstelling tussen Oost en West, en vrezen schijnbaar oorlog, toch is er gelukkig ook nog wel een vrolijk geluid tussen en zijn er nog mensen die het mogelijk achten dat er nog te praten valt met de Russen.

Te veel ziet men echter naar Europa alleen op nog een ander „front" ontmoeten Amerika en Rusland elkaar en wel heel direct, nl. op het schiereiland Korea daar zitten ze tegen elkaar aan, daar is een schijnmuur midden doorheen getrokken en de Russen wonen er ten Noorden van die muur en de Amerikanen ten Zuiden. Dat is een moeilijk front voor de Amerikanen, want het is zover van huis om supply te krijgen, het is zoo gemakkelijk voor de Russen want ze hebben hun land doorgetrokken tot aan de kust van de Pacific.

Korea heeft men het „Griekenland van de Pacific" genoemd, doch er kome daar geen Trojaanse oorlog of zo iets.

De mensen van Korea zouden wel autonomie willen, doch economisch is het land niet sterk. Wegtrekken van Rus en Amerikaan kon wel eens burgeroorlog betekenen.

ORLANDO
de niet gekozen candidaat.

MUTATIES BIJ DE SHELL.

Een aneta-telegram meldt dat Alexander Fraser, president van de Shell Oil Comp." op Dinsdag jl. gekozen werd tot directeur van de „Shell Union Corporation".

De heer Alexander Fraser volgt de heer R.G.A. van der Woude op, die per 1 Julie as. zodanig aftreedt. De heer van der Woude kwam in dienst van de Shell Petroleum Comp. als vice-president in het jaar 1922 en negen jaar later bevorderde hij tot president. In de maand October van het jaar 1935 werd van der Woude gekozen tot president van de Shell Union Corporation.

De heer H.G.M. Burns is de heer Fraser opgevolgd als president van de „Shell Oil Comp." (Aneta 26.6).

De Directie van de C.P.I.M. deelt ons mede dat de „Shell Oil Comp." een dochter-maatschappij is van de „Shell Oil Union Corporation" wat te vergelijken zou zijn met onze C.P.I.M. en de Koninklijke. Dit geven wij ter verdere explicatie aan bovengemeld Aneta-telegram. Red.

CURAÇAO

GOUVERNEUR BARGE.

Iemand doet het voorstel het borstbeeld van Gouverneur Barge, dat bij de straat naar hem genoemd is, maar naar de tuin van het Curaçaos Museum over te brengen, dan zal het een waardiger plaats hebben.

WILLEM NOSKE NAAR WEST INDIE?

Onder auspiciën van het Cultureel Comité West-Indië — Nederland hoopt de bekende Nederlandse violist Willem Noske begin 1949 per KLM een tournee door de gebiedsdelen Suriname en Curaçao te maken.

DE GOEDE POLITIE.

Radio Nederland

Wereld omroep P.C.J. Program

Vrijdag, 27 Juni.

5 uur: Engelse Berichten.
10.30 uur: Engelse Berichten.
13.30 uur: Programma voor de Nederlandse Strijdkrachten in Indië.
14 uur: Oosterse uitzending:
1. Nieuws.
2. Uitkijk op het Westen: „Nederland, zoals je het ziet".
14.30 uur: Opening en Programma-overzicht.
14.32: „Louis Davids zingt zomer-impressies" (gr.).
1. Weekend in Scheveningen. Louis Davids met orkestbeg.
2. In het zonnebad (deel II) Louis Davids met orkestbeg.
3. In een bootje bij Schellingwou. Louis Davids met orkestbeg.
14.42: „Nederlandse Volksdansen" (c.o.).
1. Terschellinger Volksdansen. Omroeporkest.
2. Twee Gelderse Dansen. Omroeporkest.
3. Potpourri van Twentse Dansliedjes. Omroeporkest.
4. a. Zeeuwse Bogenreidans. b. Zeeuwse Speelreidans.
5. Potpourri van Friese Boerendansen.
15.01: Nederlands- en Indisch Nieuws. Reportage.
15.29: „Dolf van der Linden en zijn Metropole orkest".
15.59 uur: Internationaal Nieuws en Persoverzicht.
16.14 uur: Programma van morgen.
16.15: Financieel Economische Rubriek — S. G. Apeldoorn.
16.26 uur: Nederlands Nieuws in het kort, Sluiting en Wilhelmus.
16.30 uur: Einde Uitzending.
19 uur: Engelse Berichten.

EUROPA EN AFRIKA

Zelfde programma-onderdelen alleen in de andere volgorde.

20 uur: Opening en Programma-overzicht.
Nederlands- en Indisch Nieuws. Reportage.
20.30: „Dolf van der Linden en zijn Metropole orkest".
21 uur: Internationaal Nieuws en Persoverzicht.
21.15: „Louis Davids zingt zomer-impressies".
21.25: „Nederlandse Volksdansen".
21.44: Programma van morgen.
21.45: Financieel Economische Rubriek — S. G. Apeldoorn.
21.56: Nederlands Nieuws in het kort, Sluiting en Wilhelmus.
22 uur: Einde Uitzending.
23.30: Engelse Berichten.

VOOR DE WEST.

2.05 — 2.20: „Geheimen uit de Creoolse Keuken". Kinderverhaal.

Truman-leer als bron voor wereldwelvaart.

De Amerikaanse staatssecretaris Marshall heeft in een rede te Cambridge aangekondigd, dat Amerika bereid is de Truman-leer, oorspronkelijk bedoeld als hulpverlening aan de landen waar de democratische opvattingen onmiddellijk werden bedreigd, tot een grootser opgezet plan uit te breiden. Bij dit nieuwe plan zal als uitgangspunt fungeren „honger, armoede, wanhoop en chaos" daadwerkelijk te bestrijden. Het moet hierop werd een beroep gedaan op de regeringen van europa om te komen tot een gemeenschappelijk program voor economisch herstel, omdat de eventuele actie van de Amerikaanse regering het grootst mogelijk effect zal opleveren.

Op de weg, welke zal moeten leiden tot het concretiseren van deze sterk tot de verbeelding sprekende gedachte, zullen evenwel grote moeilijkheden zijn te overwinnen. Want hoe wenselijk het opstellen van een gemeenschappelijk plan ook moge worden aangevoeld, toch zullen de moeilijkheden om de belangen van diverse nationale economieën tot op grote hoogte samen te bundelen, niet gering blijken te zijn.

Verder zal ongetwijfeld de houding van verschillende landen worden bepaald door de vraag hoever Amerika deze hulpverlening zal willen uitstrekken.

„De Nationale Rotterdamse Courant" noemt de voorwaarde, die Marshall stelt, zakelijk en politiek verantwoord, verder werkt zij op de verbeelding van het Amerikaanse volk, hetwelk de federalistische idee lief is.

Maar al te zeer denkt het dikwijls, dat de Amerikaanse oplossing, omdat zij in Amerika geslaagd is, ook elders mogelijk en... gemakkelijk moet zijn. Het beseft vaak niet, welke bindingen aan de ene en scheidingen aan de andere kant in Europa een eeuwenoude geschiedenis teweeg heeft gebracht. Bindingen en scheidingen, die niet zonder pijn of uiterste consideratie ongedaan gemaakt kunnen worden (men bedenke, hoeveel moeite het enkele tot stand komen van een Nederlands-Belgisch-Luxemburgse tolunie reeds geeft!), doch die ongedaan gemaakt moeten worden (althans in principe) en wel op zeer korte termijn, want Europa heeft nu hulp nodig. En hoe meer die hulp afhankelijk wordt gemaakt van de vervulling van die — billijke — voorwaarde, dan wordt het voor de keus gesteld, die Attlee reeds in 1939 aangaf: federate or perish!

Daarbij zijn er niettemin bezwaren van principiële aard aan deze voorwaarde verbonden.

Vele landen zullen, hetzij op gronden van binnenlandse politiek, hetzij uit angst voor internationale strubbelingen, schromen om, door zich te voegen in dergelijk geheel, de schijn te geven tot een Westelijk blok te gaan behoren en daarmede de wrok van Rusland zich op de hals te halen.

Ook zal Amerika dergelijke verplichtingen niet willen aanvaarden, als het niet uitgebreide zeggenschap krijgt over de uitvoering van het plan.

Dat betekent, dat zijn denkbeelden op economisch gebied de doorslag zullen moeten geven. En aangezien zelfs een gematigd en verlicht man als Stassen als voorwaarde voor een Amerikaanse steunverlening het einde van alle regeringscontrole en socialistische experimenten stelde, zullen vele van de tegenwoordige regeringen, alleen al op die grond „aarzelen.

Het initiatief is thans aan de Europese regeringen gegeven. Zij zullen nu zorgvuldig de voors en tegens moeten afwegen.

In feite komt dit neer op het afgewezen van de ene afhankelijkheid, die thans aangeboden wordt tegen de andere, die, als de eerste afgeslagen wordt, zekerheid is. Een tussenweg is niet mogelijk, al zullen vele geneigd zijn, op hoop van zegen, te trachten die te zoeken. Het initiatief ligt voor de Europese landen. Zelfs het kleinste kan het nemen.

„De Tijd" acht derhalve het ontwerp een daad van groot staatsmansbeleid.

Dit is het meest positieve en constructieve geluid, dat sinds jaren in de internationale politiek geklonken heeft en de regeringen in de Europese landen zouden wel schromelijk te kort schieten, wanneer zij niet zouden trachten het te beantwoorden met een even positieve en constructieve daad.

Tot heden hebben de resultaten van de Truman-politiek niet beantwoord aan de verwachtingen, welke men dienaangaande in Amerika koesterde.

De oorzaak hiervan schuilt in de omstandigheid, als de Truman-politiek, althans in de vorm waarin zij tot nog toe ten uitvoer is gelegd, in wezen negatief is en zich dus concentreert op de meest bedreigde punten in de Europese samenleving. Doch daardoor loopt zij achter de ontwikkeling van zaken aan en tracht zij op het laatste ogenblik te redden, wat door het tijdig voeren van een constructieve politiek nooit zo sterk in gevaar zou zijn gebracht.

Het geheel dient te worden gezien binnen het kader van de economische gevolgen, welke de tweede wereldoorlog voor Europa meebracht.

Het staat nu wel vast, dat de Europese staten veel langer bij Amerika in het krijt zullen blijven en veel langer aangewezen zullen blijven op Amerikaanse hulp dan twee jaar geleden verondersteld werd. De ervaring heeft mede geleerd, dat incidentele hulp op grote of op kleine schaal, niet voldoende baat oplevert voor het land, dat deze hulp geniet.

De ervaring opgedaan met de lening aan Engeland heeft in dit opzicht een duidelijke taal gesproken.

Het is verder even duidelijk, dat Amerika's vermogen en bereidheid om te helpen spoedig zouden verdwijnen, wanneer zou blijken, dat alle dollarcredieten slechts dienen om het faillissement van Europa nog een paar jaar op te houden. Het gaat er om Europa voor het faillissement definitief te behoeden door het economisch leven in heel dit werelddeel te reconstrueren en rendabel te maken. Elke andere politiek is een premie op het communisme.

„De Maasbode" wijst in dit verband op de karakteristieke formule, die Marshall voor het door hem voorgestelde program heeft gevonden: geen verdovingsmiddel, maar een kuur.

Dat is inderdaad wat Europa wat de wereld nodig heeft. Sinds enige tijd, we wezen er reeds herhaalde malen op, gingen in de V.S. stemmen op voor de totalitaire redding van Europa; wat onder de gegeven omstandigheden helaas wel zal moeten zijn: West-Europa. Er gingen geruchten over een buitengewone zitting van het Congres: welke dit plan zou moeten bespreken. Nu is het inderdaad officieel aan de orde gesteld.

Aanvankelijk werd de Truman-leer slechts toegepast op landen, die onmiddellijk door Moskou werden bedreigd.

Nu wordt zij als een systeem opgezet, in de diepe overtuiging, dat nood en ellende, en nog sterker een economische ineenstorting van Europa de baanbrekers voor een Russische machtsgreep zouden zijn. Daarom is het nieuwe plan in wezen veel positiever en constructiever, al weet men in Amerika, dat het zeer kostbaar zal zijn.

Amerika stelt hierbij evenwel één voorwaarde: Europa — het blad veronderstelt, dat het wel bij Westers Europa zal blijven — moet beginnen met een gemeenschappelijk program van herstel te ontwerpen.

Het gaat hier niet meer om een federatief Europa, daarvoor is het waarschijnlijk 'n wereldoorlog te laat; evenmin om een tegen Rusland gericht Westblok, daarvoor is West-Europa zeker momenteel te klein in en te onbeduidend, maar om een samenbundeling van alle goede wil en van alle economische krachten, om dan samen met Amerika, met Amerika's hulpvaardigheid en dollars, een welvarender wereld op te bouwen.

Het is te hopen, dat de Europeanen hun conclusie, de enige mogelijke conclusie zullen trekken: samenkomen, beraadslagen en be uiten.

(R.V.D.).

De Johan Maurits

Vernietigende uitwerking van het scheepsgeschut.

Duitsers bij Cornwederzand voor raadsel.

Om zeven uur 's morgens ging de commandant met een sloep naar de wal om zich bij den commandant van de Marine, den schout bij nacht Jolles, te melden. Het viel hem op, dat de stemming in Den Helder somber was. En hieruit concludeerde hij, dat het ervoor Holland niet al te best voorstond. Hoe de situatie echter was, ontging hem volkomen. Hij wist niets van de stand der krijgsverrichtingen aan land en het verwonderde hem in hoge mate, dat de schout bij nacht, die hem, vergezeld van den kolonel Van den Bergh, mee naar zijn kamer nam, hem de opdracht gaf om de plek, waar de Afsluitdijk in Friesland komt, onder vuur te nemen.

„Zijn ze daar dan al?”, riep hij verwonderd uit.

„Ja, daar zijn ze en ga er nu maar zo gauw mogelijk heen en probeert ze er weg te schieten. Het vuur moet op mijn radiografische order worden geopend. De plaats, waar u het vuur legt, laat ik aan u over.”

Overste Kronenberg kreeg een Engelse E-boot mee, een torpedojagertje, dat alleen met antiluchtgeschut bewapend was. Ook vier Engelse vliegtuigen zouden beschermend boven de oorlogsschepen cirkelen.

Nu merkten ze op de „Johan Maurits” de eerste tekenen van zenuwachtigheid. Niet op het schip zelf, maar op de wal. Den Helder had eigenlijk tot dit moment niet veel beleefd. Alleen het vliegveld De Kooi was onder vuur genomen. Nu zag men voor het eerst vliegtuigen boven de haven en er werd als razend op geschoten. Dat die vier vliegtuigen van de bondgenoot waren, merkten de schutters niet op. Twintig minuten duurde het, eer de laatste mitrailleur zijn mond hield. De Engelsen trokken er zich echter niet van aan en kwamen zelfs wat lager om hun kleuren te tonen.

De munitie werd aangevuld. Ook kwam er een jonge dokter aan boord, die met grote geestdrift was vervuld, een absoluut vertrouwen in de overwinning had en nog nooit een schip onder zijn voeten had gevoeld.

Met den eersten officier, den luitenant ter zee 1e kl. M. Schoo en den officier van artillerie, luitenant ter zee 2e kl. L. E. H. Reeser, besprak de commandant de verleende opdracht. Men kwam tot de conclusie, dat het schip ten anker zou gaan bij de ingang van de Doove Balg. Wel bedroeg de afstand van het te bombarderen punt achtien kilometer en droeg het geschut slechts negentien kilometer, maar dat kon dus net, al was de trefkans misschien iets minder.

De veiligheid van het schip, die in het smalle vaarwater verderop groot gevaar kon lopen, eiste deze voorzorgsmaatregel.

De „Krikkemikken”.

De Engelse E-boot liet het halverwege afweten. Die kon waarschijnlijk niet op tegen al die „krikkemikken” van de grillige Waddenzee. Men heeft het schip niet meer gezien. Ook van de vliegtuigen merkte men weinig. Althans van de Engelse. Wel waren er Duitsers in de lucht, die dwars van Oudeschild rondcirkelden, maar geen bommen gooiden.

Tegen zonsondergang waren ze te bestemder plaatse. Het radiografische bevel gelastte drie salvo's en dit bevel werd varende uitgevoerd met de twee voorste kanonnen. Toen ging men midden in de Texelstroom ten anker. Alleen de mitrailleurs werden bezet gehouden. De mannen moesten eens flink kunnen „piepen”. Bij dag was van rust niets gekomen, en had iedereen zijn alarmpost bezet.

Het was een somber moment, toen de telegrafist met een zeer bedrukt gezicht bij den commandant kwam om hem mee te delen, dat de Koningin en de regering het noodzakelijk hadden geoordeeld om het land te verlaten. Overste Kronenberg begreep ook, dat de indruk op zijn flinke bemanning ontmoedigd zou zijn.

„Groot gelijk” zei hij. „Het is voor de verdere oorlogvoering noodzakelijk, dat het staatshoofd en de regering zich vrijwaren om in handen van de Duitsers te vallen.

Nederland is groter dan het stukje aan de Noordzee.” Deze korte en duidelijke uitlegging voorkwam dat de bemanning werd gedemoraliseerd.

Zo brak de veertiende Mei aan. De fatale, laatste oorlogsdag. Deze datum betekende het eind van de strijd. Doch daar had men op de „Johan Maurits” niet het minste begrip van. Het schip had zijn plicht gedaan en geen tijd gehad om zich bezig te houden met de zorgenvolle toestand van het vaderland.

Dat de toestand zo precair was, kon men echter niet vermoeden.

Nog minder kon men weten, dat de laatste oorlogsdag ook de sterfdag zou zijn van H.M. „Johan Maurits van Nassau”...

Een lang code-telegram deed bij den overste Kronenberg sombere gevoelens rijzen. Het bevatte gegevens voor een mogelijke vaart naar Engeland. Men hield in Den Haag dus rekening met de mogelijkheid, dat de Nederlandse oorlogsbodems de vaderlandse kust moesten verlaten.

Maar zelfs toen kon hij niet vermoeden, dat dit het staken der vijandelijkheden binnen ons territoir betekende.

Vuur openen!

Om tien uur knetterde de radio het bevel: „het punt onder vuur nemen!” Op de vraag, hoeveel salvo's er gelost moesten worden, kwam het antwoord: „gehele batterij leegschieten.”

Dat kwam dus neer op 150 granaten per kanon. Het schip was bij de Doove Balg ten anker gegaan met zo weinig mogelijk ketting, teneinde bij een luchtaanval onmiddellijk zijn bewegingsvrijheid te kunnen hernemen. De stroom liep om de Oost, waardoor de ligging dusdanig was, dat men alleen met het achterste kanon kon vuren.

Er was echter uitgerekend, dat om één uur de stroom om de West zou komen, zodat dan de voorste kanonnen het werk konden doen. Het weer was schitterend, maar nevelachtig. Van de kust kon men alleen de Afsluitdijk zien. Kornwederzand en het doel, waarop men moest richten, waren aan het gezicht onttrokken. Nauwkeurig zette men de richting af. De afstand tot het doel werd precies bepaald. De bakshoek bleef, dank zij het feit, dat het schip heel stil lag, practisch dezelfde, maar moest toch bij ieder schot nauwkeurig worden berekend.

Zo schoot de „Johan Maurits” iedere minuut een granaat in de nevel. Van de uitwerking viel niets te bespeuren. Men vertrouwde op de berekening van den voortreffelijken artillerie-officier.

Na veertig schoten kwam er radio-telegrafisch bericht uit Den Helder. Dit meldde precies hoe de schoten lagen en gaf een aanwijzing om het vuur te corrigeren. Een paar honderd meter meer naar achteren en iets naar het Westen!

Een schip ligt in de nevel. Schiet als het ware in het wilde weg. Maar van een nog veel verder verwijderd punt komen nauwkeurige aanwijzingen, hoe de uitwerking van het geschut intenser kan worden gemaakt. Van de kazematten van Kornwerderzand kon men namelijk wèl de uitwerking van het vuur constateren. De plaatselijke commandant telefoneerde dit naar Nieuwediep, dat op zijn beurt de kanonneerboot door middel van radiotelegraaf op de hoogte bracht.

De uitwerking van het scheepsgeschut is vernietigend geweest. De Duitsers hadden op de Friese kust een batterij in stelling gebracht en een grote troepenmacht verzameld om de Afsluitdijk te veroveren.

Granaten vielen in de compacte troepenmassa's. Zij legden de batterij het zwijgen op. De onzichtbare vijand had het kwaad te verantwoorden door het vuur, waarvan hij de herkomst niet kende.

Merkwaardig genoeg zweefde er tegen het eind van het bombardement een vliegtuig boven de „Johan Maurits”, dat evenwel niet tegen het schip ondernam. Inlichtingen achteraf deden uitkomen, dat de Duitsers geen begrip hadden, hoe de Hollanders er in slaagden, zo nauwkeurig het vuur te leggen. Zij hebben huiszoekingen laten verrichten, daar zij vermoedden, dat geheime zenders de schietende batterij op de hoogte brachten. De Friezen waren echter volmaakt onschuldig. Steeds nauwkeuriger werd het vuur. Vele honderden Duitsers lieten hier het leven. Deze beschieting behoort tot de knapste staaltjes van oorlogvoering, die in deze vijf dagen zijn vertoond.

PIET BAKKER.

(Elsevier).

Chinese Priesters

Het oprichten van de bisschoppelijke hiërarchie in China is mogelijk geworden door het zwoegen en zorgen onzer missionarissen voor de opleiding en vorming van een goede degelijke inheemse Priesterschap. Met enorm veel moeite, met grote opofferingen hebben zij seminaries gesticht en in stand gehouden, de jeugdige studenten een zo degelijke opvoeding en opleiding gegeven, dat het mogelijk werd de leiding der Kerk in China in hun handen te leggen.

De priesterlijke waardigheid eist een voorzichtige keuze van hen, die daarvoor worden opgeleid; dat geldt voor elk land, zowel voor het onze als voor China, al zal wellicht voor China die keuze grotere moeilijkheden medebrengen en de missionarissen dikwijls voor grote problemen gesteld hebben.

De ondervinding heeft de missionarissen geleerd dat in de regel, gunstige uitzonderingen daargelaten een goede ontwikkeling der priesterroeping in China niet te verwachten is bij kinderen van pasbekeerde Christenen; bij kinderen van slecht befaamde ouders; bij kinderen van al te arme ouders, omdat de kans bestaat dat later de ouders al te zeer klaplopers van heerzoon zullen worden, wat bij de Chinese christenen grote aanstoot zou geven; bij kinderen, voor wie de ouders — naar 's lands wijs — reeds trouwbeloften hebben gesloten in hun kinderjaren; bij kinderen, wier ouders hen niet gewillig afstaan, daar de diep-ingeleefde heilige vrees voor zijn ouders den jongen ten slotte toch van zijn edel voornemen zal afbrengen; en ook niet bij kinderen, die enige zonen zijn, want de Chinees is te zeer gesteld op voortzetting van zijn geslacht.

Op deze gronden gebeurt dus de eerste schifting van candidaten en daarna **volgt de keuring** der adspiranten naar hun lichamelijke, verstandelijke en zedelijke eigenschappen. Daarvoor moet men ze echter eerst leren kennen en het beste kan zulks geschieden door het volgen van een voorbereidende school of als dat niet mogelijk is van een bizondere klas der parochie-school van een hoofdstatie. Daar leren ze al gauw dat het niet gemakkelijk is op een seminarie te komen; dan is er alle gelegenheid om de bereidwilligheid der ouders en hun waardering voor de priesteropleiding te leren kennen, want zij moeten niet alleen hun kinderen afstaan maar ook nog enig kostgeld voor hen betalen. Zo wordt het mogelijk een voldoend aantal jongens te kiezen, die om hun verstand en godsvrucht hoop geven voor de seminarie-studie en de priesterlijke roeping geschikt te zijn.

In het seminarie wordt de studie afgewisseld met behoorlijke lichaams-oefening, zoals spel, arbeid en wandeling. Van nature zijn de Chinezen dolle liefhebbers van hazard-spelen: vanzelfsprekend zijn deze vermaken als kaarten, loterijen, e.d. ofwel verboden ofwel sterk beperkt. Muziek en zang trekken hen aan, mits... er veel lawaai bij is en de melodie niet al te lastig. Wandelingen echter, met een eenvoudge picnic behoren tot de feestvermaken.

De seminaristen moeten zelf het seminarie schoonhouden, dat hun niet alleen leert de eenvoud lief te hebben maar ook een goede gelegenheid is hen zindelijkheid te leren, wat absoluut niet overbodig is.

De Chinese jongens behoeven niet onder te doen voor de Europese jongens wat betreft de verstandelijke vermogens: zij denken wel langzamer, hebben niet zulk een levendige verbeelding, maar ze merken scherper op en hebben een bizonder goed geheugen.

Een van de voornaamste punten van het seminarie-onderwijs is het onderricht in het Chinees, hoe vreemd dat ook moge klinken, want een der eigenaardigste moeilijkheden bij dit onderricht is het verschil, ja het enorme verschil in spreek- en schrijftaal; het zijn werkelijk twee talen, die én in woorden èn in constructie sterk uiteenlopen.

De noodzakelijkheid om den Chinees zijn verstand te leren gebruiken komt wel heel erg uit als hij Latijn gaat leren. Want dit verschilt letterlijk in alles met het Chinees: schrijfletters, klinkers, samenvoeging van letters, van medeklinkers, van lettergrepen, onderscheid tussen zelfstandige naamwoorden en werkwoorden, de regels van de zinsbouw, allemaal zaken, waarvan in het Chinees niets bestaat. Voor den Chinees is het latijn dan ook het werk van den duivel en daarom moet men hem eerst heel goed leren denken alvorens men met latijn kan beginnen.

Heeft een jongen dus de voorbereidende school en een cursus van 6 à 7 jaar op het klein-seminarie doorgemaakt, dan gaat hij naar het groot-seminarie, dat een cursus van zes à zeven jaren omvat. Het program daarvan geeft dezelfde vakken als bij ons: philosophie, dogmatiek, moraal, bijbel, kerkelijke geschiedenis, kerkelijk recht en daarenboven nog natuurkunde en enige studie van het Chinees.

In sommige streken wordt deze studie onderbroken door een of twee proefjaren: zij worden dan als catechist geplaatst op een of andere missiestatie of werken als surveillant op het klein-seminarie. Hebben zij in die periode voldaan, dan maken zij hun studie verder af en ontvangen de hogere wijdingen.

Het is waar dat Gods Kerk **overal** heilige priesters behoeft, **dus in China**. Door de Oosterse eigenaardigheden en het verschil van een Europese en Chinese mentaliteit is op een seminarie de vorming tot heiligheid een der moeilijkste plichten van de seminarie-leiders. In China is misschien nog meer dan hier waar het woord van St. Paulus, dat wetenschap opgeblazen maakt.

Dus is er de grote zorg om de jongens eenvoudig en nederig te houden, want al te spoedig **worden zij door hun verwanten en** mede-christenen — meestal eenvoudige lieden — voor geleerden en halve heiligen gehouden. Daar- moet een kleine vernedering van tijd tot tijd hun zelfkennis vermeerderen.

Als de zedelijke deugden zich onder degelijke leiding goed ontwikkelen, **is de vooruitgang in** godsvrucht verzekerd: want de Chinezen, vooral die uit de goede christenfamilies zijn godvruchtig **aangelegd**: zij bidden liever dan dat zij studeren en zien er niet tegen op uren achtereen geknield en biddend voor het Allerheiligste door te brengen.

Godsdienst

(Vervolg).

Hieruit blijkt overduidelijk hoezeer de goden nog tot het volk, of tot de staatsgrenzen beperkt werden gedacht, zelfs in de Romeinse en laat antieke cultuur, dat men de Christenen zonder goden noemde toen zij hun volksgoden verlieten, en daarom een misdaad begingen tegen hun eigen goden door een anderen God aan te hangen, waardoor hun goden verstoord werden niet alleen op het individu, maar ook op de gemeenschap of de staat, als hij dit toeliet. Om deze reden beschuldigden de Romeinen, in Philippi woonachtig, de Apostelen voor den magistraat van deze stad met deze woorden: „Zij verkondigen zeden en gewoonten, die wij als Romeinen niet mogen aanvaarden of volgen” (Handelingen, 16, 21). Hoe weinig zijn deze hoogculturen nog boven het Godsdienst-particularisme van het primitieve stadium uitgekomen!

Zelfs voor Israël geldt nog, dat men eigenlijk door geboorte tot de godsdienst behoort, doch daar is men zich in volle duidelijkheid bewust, dat er slechts één ware en universele God bestaat en alle andere der heidenen afgoden, maaksels van mensen zijn, terwijl bij de andere godsdiensten slechts de overtuiging leeft, dat andere, vreemde goden niet de hunne zijn, maar over minder ware of echte goden wordt daar niet gesproken. Een wezenlijk en diepgaand verschil! In Israël is derhalve duidelijk de kennis van een énen, enig waren en universelen God aanwezig, die echter feitelijk in een niet universele, in een particuliere en een volkse religie vereerd werd. Wat evenwel de innerlijke structuur van deze Godsdienst zelf aangaat, stond er van zijn kant niets meer in de weg, om universeel te kunnen worden. Terwijl alle andere machtige religies rondom foutief waren in deze opvatting, stond het kleine en arme Israël alleen op dit ware en enig juiste standpunt.

Zodra in de aard der religie geen beletsel meer aanwezig blijkt, zien wij, dat in zulk een religie tevens een streven opkomt, om universeel te worden en aan missionering te gaan doen. Men kan hier gevoeglijk buiten beschouwing laten, de opdrachten, die enige Profeten ontvingen, om niet-Israëlieten van het kwaad af te houden en tot boete te bewegen. Hier was geen sprake van een poging tot bekering tot de Joodse godsdienst. Onder diegenen evenwel, die zich tot de Joodse godsdienst bekeerden, dient men volgens Heinisch twee groepen te **onderscheiden, de gerim en de proselyten.**

De eersten bestonden hoofdzakelijk uit de vroegere bewoners van het land, voordat de Joden dit bezet hadden. Zij genoten de steun en bescherming van het Joodse recht, doch eerst wanneer zij zich lieten besnijden, werden zij in het Jodendom opgenomen.

De proselyten waren diegenen, die zich in later tijd van het heidendom tot het Jodendom hadden bekeerd. Vooral in de hellenistische tijd werd onder de heidenen een levendige propaganda gemaakt voor de „ware religie” en schrok men zelfs niet voor geweldadige bekering terug. Zeer duidelijk spreekt Christus over de missionaire bedrijvigheid der Farizeeën, „die land en zee doorkruisen, om een enkele bekeerling” (Mt. 23, 15).

Onder deze proselyten of bekeerlingen dient men evenwel twee groepen te onderscheiden. Diegenen, die zich lieten besnijden, werden ten naaste bij tot de Joden gerekend. In ieder geval werden hun kinderen, die met Joden huwden, volledig Jood. Andere proselyten beleden wel den enig waren God, die de Joden predikten, kwamen naar hun bijeenkomsten, hielden de sabbath en enige andere Joodse voorschriften, maar lieten zich niet besnijden, of traden niet volledig toe tot de Joodse religie. Zij waren slechts „sympathiserende leden” en geen eigenlijke bekeerlingen.

Zo blijkt, dat deze religie, die in zich geen beletsel voor universaliteit meer bezat, wel degelijk ook een streven ontwikkeld heeft, om universeel te worden, zich buiten de landsgrenzen en de volkse eenheid te verbreiden en andere volken te bekeren. Deze bekering geschiedde evenwel — en dit op te merken is van bizonder belang — tot een particuliere, nationale religie. Daarom was de bekering eigenlijk slechts volledig, wanneer men tevens min of meer tot het Jodendom overging en wel door de besnijdenis. De bedoeling was derhalve ten hoogste een nationale wereldkerk en geen internationale, of supernationale te stichten.

Ofschoon deze religie in zich universeel was, is zij nooit losgeraakt van het nationale en particuliere en was zij in dit opzicht derhalve niet universeel. Sedert de verstrooiing van het Joodse volk zijn deze missionaire aspiraties zo goed als geheel verdwenen.

Een radicale verandering van de wereldwijde betekenis ontstond toen er Godsdiensten kwamen, die los en onafhankelijk van dit volkse en nationale, supernationaal en ook in deze zin derhalve universeel werden en aan missionering gingen doen. Voorwaarde hiervoor was eveneens de kennis van een universelen God of universele Goden, die de enig ware waren, ook al behoorden zij enige tijd exclusief aan een bepaald volk toe.

Van deze internationale Godsdiensten wordt men in het geheel niet meer lid door geboorte, of omdat men tot een bepaald volk behoort, of daarbij min of meer wordt ingelijfd, maar slechts door keuze. Bij het Christendom komt daar nog de hulp van een bovennatuurlijke begenadiging bij. Tot deze religies behoren het Christendom, de Islam, het latere Boeddhisme (het Mahajana) en misschien het Taoïsme.

Zeer duidelijk beschrijft F. Bosch deze nieuwe verhouding door een vergelijking van twee gelijktijdig naast elkaar levende religies nl. van het aan het volk gebonden Hindoeïsme en het latere Boeddhisme. „Terwijl het Boeddhisme... een geloof is, waartoe eenieder zich bekeren kan, staat hier tegenover ... het Hindoeïsme, waartoe niemand kan toetreden en niemand zich kan bekeren en waarvan het meest tekenende kenmerk waarschijnlijk is, dat men Hindoe is door geboorte. Men wordt Boeddhist, doch men is Hindoe”. Hadden wij in Israël reeds een duidelijke kennis van een universelen God, maar werd men daar eigenlijk slechts door geboorte of inlijving lid van de religie, in de bovengenoemde godsdiensten is niet alleen het object der religie: God of de goden als universeel erkend, maar is tevens het nationale komen te vervallen, zodat zij internationaal en ook in deze zin universeel werden. Zo treffen wij derhalve in deze laatste Godsdiensten — Israël inclusis — de universaliteitsgedachte naar het object aan, die tevens de ideeële grondslag vormt waaruit de missionering voort kan spruiten, hetzij in een nationale of supernationale wereldkerk. En slechts in het christendom is deze universaliteit verplichtend gesteld geworden.

3. De universaliteit der religie met het oog op de belijders; de mensen.

Hier dient derhalve besproken te worden of een religie de overtuiging in zich draagt, dat zij voor de gehele mensheid bestemd is, of niet. Ofschoon deze quaestie innig met de voorafgaande samenhangt — deze vormt de noodzakelijke ideeële voorwaarde hiervoor — is met het erkennen van een universelen God of universele goden en de opvatting dat alle andere verkeerd zijn, nog niet direct gegeven, dat de religie zich tevens verplicht gevoelt, om zich universeel tot alle mensen te wenden en aan missionering te gaan doen. Duidelijk blijkt dit reeds uit den Joodsen Godsdienst, waar de kennis van een énen en enig waren, universelen God zeer duidelijk aanwezig was, maar de missionering niet, of niet altijd als een plicht gevoeld werd. Ook bij alle der hieronder nader te behandelen universele Godsdiensten, uitgezonderd het Christendom, was aanvankelijk niet de opvatting aanwezig, dat zij universeel voor geheel de mensheid bestemd waren.